

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJIH DOGAĐAJA U SVETU NAFTE I GASA

15 mart 2013.

DIJAMETRALNO OPREČNE PROGNOZE KRETANJA CENA NAFTE ZA 2020.

270\$! ILI ? 120\$

[GASPROM USKORO + 50% državni - forma ili suština?](#)

[MNOGO RUPA U EU energetske politici](#)

[ROSNJEFT OTIMA GASPROMU poslove na Arktiku](#)

[LUKOIL I TOTAL Zajedno u Libanu](#)

[SHELL: PREDNOST GASU u dugoročnim capex-ima](#)

[MEGA POSAO CNPC-A Eniju 4,2 mlrd.\\$](#)

[GAZPROM I CNPC Ugovor do 2014?](#)

[CG – USKORO ISTRAŽIVANJA Dokumenta pred Vladom](#)

MOSKVA – *Gaspromov* odbor direktora treba ovih dana da donese odluku oko preuzimanja kontrole nad gasnim distributivnim kompanijama u vlasništvu državnog holdinga *Rosneftegas*, u skladu sa naredbom vlade iz 2010. godine, javlja *Platts* pozivajući se na saopštenje objavljeno na sajtu ruskog državnog gasnog kolosa. Pomenuta vladina odluka predviđa da *Rosneftegas*, „po tržišnoj ceni“ proda *Gaspromu* svoje udele u 72 distributera gasa. Bilo je predviđeno da *Gasprom* to

plati u akcijama svoje kompanije, čime bi udeo države u gasnom monopolisti bio uvećan na iznad 50%, ukazuju analitičari *Alfa banke* u izveštaju objavljenom 11. marta. Ruska vlada ima udeo u *Gaspromu* preko *Rosneftegasa*, *Federalne agencije za upravljanje državnom imovinom* i firme *Rosgazifikacija*. Ta tri subjekta zajedno poseduju 50,002% akcija *Gasproma*, ali je vlasništvo države u *Rosgazifikaciji* preko *Rosneftegasa* svega 74,55 što znači da je državni udeo u *Gaspromu* za malo

ispod 50%, pojašnjavaju iz *Alfa banke*. Udeo *Rosneftegasa* u *Gaspromu* je 10,74%, a *Federalne agencije* 38,373%. „Novom odlukom je određeno da *Gasprom* u gotovini plati distributivne firme, a da država uveća svoj udeo u *Gaspromu* kupovinom njegovih 3,6% akcija od *Vnesheconombanke*“, navodi *Alfa*. Dok analitičari *Citija* čitav posao ocenjuju kao „formalnost“, analitičari *VTB Capitala* naprotiv kažu da se radi o „dugo očekivanom manevru vlade da preuzme direktnu kontrolu nad *Gaspromom*“, piše *Platts* i dodaje da nisu poznate vrednosti potencijalnog posla.

**ЗАШТО АВИОН
ЛЕТИ ТАКО ВИСОКО?**

Енергија живота

NIS

GAZPROM NEFT

PARIZ - Organizacija za privrednu saradnju i razvoj (OECD) predviđa da će do 2020. godine cena barela Brenta porasti na 270 US\$, usled rasta potražnje za naftom u Aziji s jedne, i trošenja konvencionalnih ležišta, s druge strane. Ova procena se izrazito razlikuje od analize Međunarodne organizacije za energiju (IEA) koja u ovonedeljnom izveštaju prognozira da će u 2020. cena nafte biti 120 US\$/bbl, dok američko Ministarstvo energetike veruje da će ostati na sadašnjim nivoima. *Reuters, AFP*

DOHA - Emiratska kompanija *Abu Dhabi National Oil Co (Adnoc)* očekuje pad cena sirove nafte u ovoj godini, zbog manje potrošnje i rasta globalnih zaliha sirovine, prenosi u utorak tamošnja novinska agencija **WAM**. Kompanija se poziva na analize eksperata da su geopolitičke napetosti i sankcije protiv Irana doprinele „formiranju nejasne slike o pravcu kretanja cena, pa je barel Brenta zadržavao vrednost iznad 100\$.

NJUJORK - Cena barela WTI nafte pašće na 75 dolara usled rasta

PARIZ - Globalna potražnja nafte bi u ovoj godini trebalo da poraste za slabih 0,9 odsto zbog nesigurnosti koju stvaraju američki pregovori o budžetu, sporija od očekivanja kineska poslovna aktivnost i hronično visoka nezaposlenost u Evropi, procenjuje Međunarodna agencija za energiju (IEA) u mesečnom izveštaju objavljenom u sredu. *AFP*

korišćenja škriljne nafte u SAD, izjavio je jedan ekspert za TV mrežu **CNBC**. Andrew Su, čelnik sidnejske robne trgovačke kompanije *Compas Global Market* rekao je u utorak da će vrednosti WTI pasti oko 18% do kraja drugog kvartala, a potom još više. „Razlog lanjskog pada cena barela je obilna ponuda nafte iz američkih škriljaca i zbog toga će nafta nastaviti da pojeftinjuje u narednih nekoliko godina“, rekao je Su.

BEČ – Evropska unija mora da razvije jedinstvenu politiku oko pitanja eksploatacije uljnih i gasnih škriljaca ili rizikuje dezindustrializaciju, upozorio je čelnik austrijske energetske grupe *OMV*. Revolucionarni tehnološki napredak u oblasti hidrauličnog drobljenja škriljaca koji je oborio cenu ove sirovine u SAD, nije za sada imao efekta u Evropi, gde

su štaviše neke države, poput Francuske i Bugarske, pod pritikom ekologa, uvele moratorijume na takve poslove, ostavljajući evropske kompanije da se bore sa čak četiri puta višim cenama gasa od onih u SAD, rekao je Gerhard Roiss. On je konstatovao da je nivo otpora javnosti u Evropi prema poslovima eksploatacije gasnih škriljaca takav da je neophodna podrška EU kako bi se članicama dao politički okvir za eksploataciju nove tehnologije. *Financial Times*

BRISEL - Evropa će zaostati za Kinom, Japanom i SAD ako ne prihvati predlog zakona koji predviđa širom Evropske unije otvaranje miliona novih pumpnih stanica za vozila na električnu energiju i prirodni gas, rekao je u ponedeljak EU „ministar“ saobraćaja. Komesar Siim Kallas je otvarajući prvi ministarski sastanak u EU

posvećen ovom predlogu rekao da je Evropska komisija „voljna da bude fleksibilna“ po pitanju ogromnih finansijskih sredstava koje njegova realizacija traži a koji generalno treba da poteknu iz privatnog sektora. Predlog zakona predviđa minimalan broj pumpi za vozila na struju, hidrogen, biogoriva i prirodni gas. Dok predlog pozdravljaju udruženja zelenih, vodeće naftne

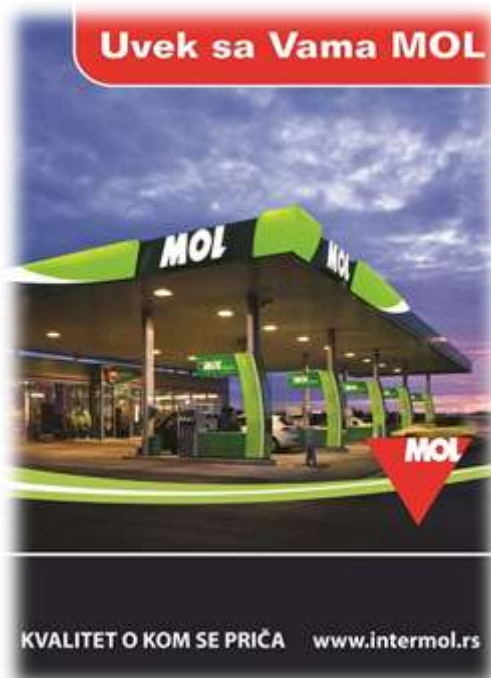
kompanije ne žele da ga komentarišu, prenosi *Reuters*.

PARIZ – Iran je uvećao izvoz nafte za 13% u februaru, uprkos sankcijama Zapada, pokazuju ovonedeljni podaci Međunarodne agencije za energiju (IEA). Iranski dnevni izvoz je u februaru iznosio 1,28 miliona barela, naspram 1,13 mb/d iz januara, saopštila je pariska institucija. Doduše, iranski izvoz je i dalje ispod proseka od 1,5 mb/d iz prošle godine i 2,5 mb/d iz 2011, pre jačanja sankcija, pokazuju podaci IEA. *Bloomberg*

BUDIMPEŠTA – će ove godine zatvoriti još 15 benzinskih stanica u Mađarskoj, pošto je u 2012. već zatvorio 17. Razlog je dalje smanjivanje tržišta goriva i pogoršanje uslova poslovanja zbog novih propisa. Mađarsko tržište benzina i dizel goriva smanjilo se 25%, a istovremeno jača konkurencija. U 2012. *Shell Hungary* (drugi po veličini mađarski distributer goriva) je zabeležio gubitke u poslovanju četvrtu godinu zaredom. *Portfolio.hu*

BUDIMPEŠTA – Premijer Mađarske Viktor Orban izjavio je u ponedeljak da vlada ne prihvata „skandaloznu“ odluku suda koji je prošle nedelje ocenio nezakonitom rešenje Energetske regulatorne kancelarije (HEO) da u januaru smanji cenu za pristup transportnim sistemima. Slična presuda očekuje se po tužbi distributera električne energije. U osnovi tužbe stoji stav distributera da su novi finansijski tereti za njih, koji proizlaze iz propisa poput poreza na javnu infrastrukturu i finansijske transakcije kao i povećanje posebnog poreza na dobit energetske firme, trebali da budu uzeti u obzir kada se određivala nova tarifa. Smanjenje ove cene bilo je deo Vladinog paketa smanjenja maloprodajnih cena gasa i struje od 10

odsto. „U ime Vlade moram da kažem da je sudska odluka skandalozna“, rekao je Orban u parlamentu. On je dodao da Vlada neće prihvatiti ovu odluku i da će dostaviti parlamentu predlog o još većem pojeftinjenju gasa, preneo je *Rojters*.

BRISSEL – Konzorcijum *Trans-jadranskog gasovoda* (TAP) zatražio je od Evropske komisije (EK) izuzeće od prava slobodnog pristupa energetske mrežama (pravo pristupa treće strane), kao preduslova da ovaj projekat obezbedi sporazum o transportu prirodnog gasa iz azerbejdžanskog mega polja Šah Deniz kupcima u Evropi. Čelnik projekta TAP Kjetil Tunglund zatražio je od evropskog komesara za energiju Günthera Oettingera 5. marta u Briselu izuzeće od jednog od temeljnih pravila regulacije EU energetske tržišta, ali se za sada ne zna odgovor EK. Tunglund je naglasio da je od ključnog značaja da TAP dobije zeleno svetlo od Komisije u naredna dva meseca, a najkasnije do sredine juna, što je rok do kada bi konzorcijum Šah Deniz dva trebalo da odabere kojim će od sada dva predložena gasovodna projekta transportovati gas do Evrope – TAP-om, ili Nabucco West-om. *Europolitichas*

NAFTA POSLOVI

LONDON – Ruska *Grupa Alfa*, koja će dobiti milijarde dolara od prodaje svog udela u naftnom ulaganju *TNK-BP* kompaniji *Rosnjeft*, pregovara sa bivšim čelnicima *BP*-a John-om Browne-om i Tony-jem Hayward-om oko zajedničkog ulaganja u međunarodne naftne projekte, objavljuje 13. marta *Reuters*. Agencija iz upućenog izvora saznaje da su prošlog meseca Browne i Haward o tome razgovarali sa vlasnikom Alfe Germanom Kanom, (foto), jednim od ruskih suvlasnika *TNK-BP*. Konzorcijum *AAR (Alfa-Access-Renova)* dobija (*Reuters*: „Verovatno do kraja marta“) u gotovini 28 milijardi dolara od prodaje svoje polovine kompanije *TNK-BP Rosnjeftu*. Od toga Alfi pripada polovina sume i želi da sredstva reinvestira u naftno-gasni, kao i telekomunikacioni sektor. Druga dva manjinska partnera u *AAR*, rudarski tajkun Viktor Vekselber iz grupe *Renova* i Len Blavatnik iz industrije *Access* će verovatno izaći iz naftnog biznisa, saznaje britanska agencija.. Evropsko antimonopolsko regulatorno telo je u prošli petak odobrilo prodaju *TNK-BP Rosnjeftu*, što je bila ključna prepreka za realizaciju ovog mega posla vrednog 55 milijardi dolara.

MOSKVA – *Rosnjeft* bi trebalo da preuzme prava razvoja polja u ruskim vodama Arktika koja su prvobitno bila obećana *Gasprom njeftu*, jer je ruska državna naftna kompanija prigovorila da njen rival nema potrebna iskustva, niti ispunjava druge kriterijume predviđene za radove u takvom složenom okruženju, piše u utorak moskovski ***Kommersant***. Prema Zakonu, samo kompanije u kojima država ima više od 50% udela i sa iskustvom od preko pet godina u takvim radovima, mogu dobiti licence za poslove u ruskom Arktičkom grebenu. *Rosnjeft* trenutno ima prava na razvoj 43 priobalna polja, a konkuriše za još osam u morima Barenč i Kara. *Gasprom* konkuriše za licence u 20 oblasti, prenosi ***Ruska televizija***.

MOSKVA - *Rosnjeft* je u polugodišnjem tenderu za prodaju nafte Ural najveće tovare dodelio *Royal Dutch Shell-u*, uz upadljivo odsustvo švajcarske trgovačke firme *Gunvor*, dugo godina poznate za glavnog trgovca ruskom naftom. *Gunvor* na poslednja dva polugodišnja tendera nije uspeo da obezbedi isporuke ruske nafte. *Rosneft* je na tenderu, za isporuke nafte od aprila do septembra 2013. smanjio ukupnu količinu nafte za 1/3, na 10,6 mil. t, pošto će deo raspoloživih količina nafte za izvoz biti deo dogovora 'nafta-za-zajam' koji je sklopio s trgovcima *Glencoreom* i *Vitolom* (vidi [NEDELJA 8.mart 2013](#)). ***Business Monitor***

KIJEV – Ukrajina je predložila Azerbejdžanu da prerađuje sirovu naftu u njenim rafinerijama u Odesi i Kremenčugu, odakle bi se naftovodom proizvodi isporučivali toj centralnoazijskoj državi, rekao je ministar energije Ukrajine Eduard Stavicki posle razgovora u ponedeljak sa azerijskim kolegom Naticom Alijevim. Stavicki je takođe rekao da je Ukrajina spremna da razmotri saradnju u gradnji tranzitnih gasovoda TANAP i AGRI kojim bi se azerbejdžanski gas izvezio u Evropu. *Trend*

DABLIN – Kompanija *Phillips 66* je najavila da razmatra prodaju svojih rafinerija nafte u Irskoj, Nemačkoj i Maleziji, kako bi se koncentrisala na poslove prerade u SAD. Navodi kao razlog male kapacitete tih rafinerija, koje ne nude kompaniji mogućnost rasta, prenosi u utorak *The Irish Times*. Radi se o rafinerijama Whitegate u irskom gradu Korku, Mineraloelraffinerie Oberrhein u Karlsruhu (Phillips ima udeo od 18,75%, a ostalo Exxon i Shell) u Nemačkoj i PSR-2 (47% udela) u Maleziji.

MOSKVA –Lukoil je postigao dogovor sa francuskim Totalom da zajedno konkurišu na tenderu za projekte istraživanja nafte i gasa u Libanu, javlja u ponedeljak *Dow Jones* citirajući predsednika druge najveće ruske naftne kompanije Vagita Alekperova.

DOHA – *Royal Dutch Shell* daje prednost dugoročnim investicijama u sektor prirodnog gasa, jer procenjuje da će potrošnja ove energetske sirovine rasti korakom od dva odsto godišnje u naredne dve decenije, rekao je na minulom skupu u Dohi potpredsednik anglo-holandskog naftnog kolosa zadužen za upstream međunarodne gasne poslove Maarten Wetselaar. Trenutno ključno Shell-ovo ulaganje u ovom sektoru je u Kataru, gde je u partnerstvu sa *Qatar Petroleumom* investirao oko 19 milijardi dolara u najveći svetski GTL (gas-to-liquid) projekat. Potrošnja LNG-a je udvostručena na 200 miliona tona godišnje u prvoj dekadi ovog veka, a Shell očekuje da se ona ponovo duplira na 400 mt/g do 2020. i dostigne 500 mt godišnje u 2025.

Dow Jones

PEKING - *Kineska nacionalna naftna korporacija* (CNPC) objavila je 14. marta da za

4,2 milijarde dolara kupuje 20% poslova italijanskog *Enija* u Mozambiku, saopšteno je na sajtu kineskog kolosa. Eni je u mozambičkoj *Oblasti 4* otkrio oko 2,1 biliona kubnih metara prirodnog gasa, navodi CNPC.

Bloomberg piše da će ovo biti

najveća kupovina od strane jedne azijske kompanije od početka ove godine.

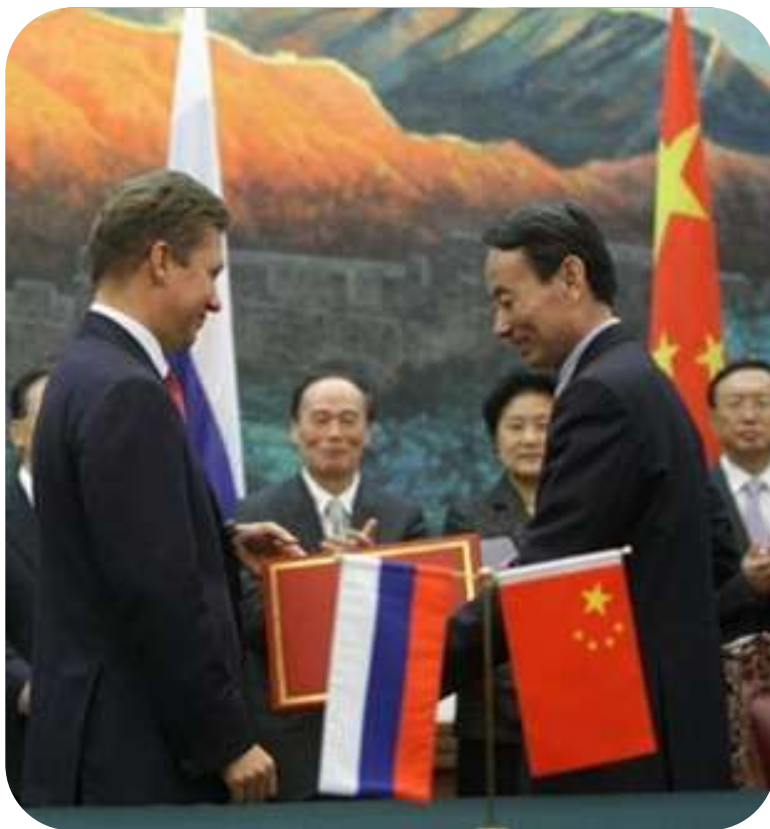
ATINA – Čelnik Gasproma Aleksej Miler razgovarao je u utorak u Atini nasamo sa premijerom Grčke Antonisom Samarasom, a tema je bila do te mere poverljive

prirode da je iz razgovora isključen i službeni prevodilac, prenosi u sredu **Ekatimerini**. Atinski list ipak saznaje da je Miler stavio prigovor na neke od uslova iz tendera za privatizaciju grčke javne gasne korporacije DEPA, koju ruski kolos želi da kupi. Gasprom, navodno, najviše prigovara riziku da pobjednik na tenderu izgubi garantni depozit od 180 miliona evra ako evropska

antimonopolska regulatorna tela odbiju da prihvate odluku grčkog Državnog fonda za privatizaciju TAIPED. **Energia.gr**

PEKING – Dan kasnije, 13.marta Aleksej Miler je u Pekingu razgovarao sa predsednikom *CNPC* (Kineske nacionalne naftne korporacije) (Foto: Sa potpisivanja okvirnog ugovora o izvozu gasa, 2009. u Pekingu) oko uslova izvoza prirodnog gasa u Kinu, kako gasovodom, tako i u obliku LNG-a, saopšteno je iz Gasproma. U kratkoj noti navodi se da su oni razmotrili i mogućnost saradnje u oblasti podzemnog skladištenja gasa u Kini. Kako u četvrtak prenosi **The Moscow Times**, Gasprom planira da ove godine potpiše još 2009. najavljen 30-godišnji ugovor o izvozu gasa gasovodom u Kinu.

BIŠKEK – *Gasprom* je slobodan da realizuje privatizaciju *Kirgisgasa* i na tom putu ne postoje prepreke, rekao je u utorak savetnik generalnog direktora kirgistanske državne kompanije Kuralbek Naskajev za agenciju **24.kg**. Prema njemu, očekuje se da se privatizacija kompletira u aprilu ove godine. Ruski *Gasprom* kupuje 100% *Kirgisgasa* i namerava da počne istraživanja u poljima Mailu-Su-4 i Kugat u toj državi, uz investicije od 20 milijardi rubalja u modernizaciju kirgistanske gasovodne mreže.

OKIO - Japan je prvi u svetu uspeo da izdvoji gas metan iz podmorskih depozita hidrata metana, saopštila je u utorak tamošnja državna energetska kompanija *JOGMEC*. Ta firma je probne operacije počela na lokaciji Nankai, u moru, oko 50 km od ostrva Honšu. *JOGMEC* planira da sa komercijalnom proizvodnjom krene do 2018. , objavljuje u utorak **Reuters**. Istraživanja traju od 2001. godine uz više stotina

miliona dolara ulaganja u tehnologiju sposobnu da razvije ekonomski isplativu eksploataciju hidrata, ili klatrata metana, odnosno metanskog leda („led koji gori“). *JOGMEC* je koristio tehnologiju da putem depresijacije vraća hidrate metana u gasovito stanje, što eksperti smatraju efikasnijim načinom od metode cirkulacije vrele vode, korišćene u 2002. Prema studijama rađenim u Japanu, procenjuje se da od pacifičke obale te zemlje leže rezerve od najmanje 1,1 bilion kubnih metara hidrata metana, što bi podmirilo oko 11 godina japanske potrošnje gasa.

[NASLOVNA](#)

**ЗА ЕФИКАСНИЈЕ
И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ**
КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ ПКС

Привредна комора Србије омогућила је својим члановима, свим привредним субјектима бесплатно издавање квалификованих електронских сертификата, помоћу којих можете из своје канцеларије да поднесете ПДВ пријаву, проверавате финансијски рејтинг свог и предузећа са којима сарађујете, оглашавате понуду и тражњу, поднесете царинску декларацију, пријаву и одјаву запослених.

Ова напредна, савремена и јединствена услуга Привредне коморе Србије омогућава предузећима и пословним људима сигурно електронско пословање, смањење трошкова, поједностављење процедура и повећање ефикасности у раду.

pkzca@pks.rs www.pks.rs/ca

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pks.rs

ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ

REGION ЈИ EVROPE

TIRANA – Kanadska kompanija *Bankers Petroleum* saopštila je da su njene proverene rezerve nafte u albanskim poljima Patos-Marica i Kučova na kraju 2012. iznosile 137,7 miliona barela što je za 20% manje u odnosu na godinu dana ranije. Ako se ovome dodaju i moguće rezerve, iznos se penje na 356 miliona barela, stoji nu izveštaju kompanije za 2012. objavljenom na njenom [website-u](#).

PODGORICA – Ministarstvo ekonomije Crne Gore poslalo je Vladi nacrt javnog poziva za dodelu koncesije za istraživanje i proizvodnju nafte, izjavio je u sredu na parlamentarnom odboru za ekonomiju pomoćnik ministra ekonomije Vladan Dubljević. On je najavio i da će u drugom kvartalu Vlada usvojiti i predlog zakona o oporezovanju te delatnosti. Na primedbu poslanika Demokratskog fronta Nebojše Medojevića da bi država morala imati 50 odsto vlasništva u kompaniji koja će se baviti tim poslom, Dubljević je odgovorio da bi se u tom slučaju moralo izdvojiti najmanje 200 miliona evra za učešće u istraživanju. “To je veliki novac koji bi izgubili ako se nafta ne pronađe. Zato sav rizik istraživanja preuzimaju kompanije”, objasnio je Dubljević.

Vijesti

SARAJEVO - Turska kompanija *Yes Enerji* poslaće vladi u Sarajevu pismo namere za ulaganje u terminale FBiH u Pločama. Direktor kompanije Melih Tarioglu rekao je u utorak, na sastanku sa federalnim premijerom Nerminom Nikšićem da je interes *Yes Enerji-a* i izgradnja male rafinerije u BiH koja bi se uvezala sa Terminalima i ponudila proizvod jeftiniji od drugih na tržištu, saopšteno je iz Vlade Federacije BiH.

Srna

ZAGREB - Za pločanski naftni terminal NTF-a koji se nalazi pred stečajem zainteresovan je azerbajdžanski SOCAR, piše *Večernji list*. SOCAR je svoj interes iskazao tokom ovonedeljne posete njihove delegacije, jer bi tim potezom dobili ulazak na naftno tržište jugoistočne Evrope.

SOFIJA – Bugarski gasni monopolista *Bulgargas* je zatražio smanjenje cena prirodnog gasa za potrošače u zemlji od 3,2% u drugom kvartalu ove godine. Iz kompanije je u ponedjeljak saopšteno da je predloženo pojeftinjenje gasa na 635,35 leva (422,1\$) za 1.000 m³ (bez PDV-a) posledica promene vrednosti bugarske valute u odnosu na dolar. Predlog mora da odobri bugarski energetske regulator DKEVR. *SeeNews*

[NASLOVNA](#)